

"שלמה מלך ישראל חי וקים"

ב"ה, ברוקלין נוא יארק – ערשטע יארגאנג # 1 - חודש מנחם אב שנת תשס"ג לפ"ק - אוגוסט 30 - 03

התאחדות הרבנים החרדים דארצות הברית וקנדה

בית דין מיוחד לחוק תקנת שלמה המלך עליו השלום:

הרב אברהם שיינבערג גאב"ד – הרב שמואל לעוו דאב"ד – הרב יואל גדינוואלד דומ"ץ

ציון וכו', ואם כן היה חורבן מזבח כפרה יותר מכל קרבנות, שהיו כל עומת מתכפרים, ולכן היו קוראים, כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו כי תם עונך בת ציון, אבל עכשיו שלא זכו, קוראים חטא חטאה ירושלים וכו', כי זה בגלל שהיה להם שנת חנם, וגם קרא טומאתה בשוליה, להורות שלא היו מקיימים ברית קודש², ובשביל כך לא היה חורבן בית המקדש כפרה שלימה על כל חטאים, ועדיין בעו"ה עומתו עליו על עממותיו. והנה עיקר שאמר ששונאים זה את זה, לא עם הארץ זה לזה, רק עם הארץ לתלמידי חכמים, כאומרם [פסחים מט ע"ב] ואנחנו כחמור³, וכבר אמרו כי

2) שבת וברית הם אחד כנ"ל. קודם פגמו בברית על ידי שנתנו הכשרים על מקוואות פסולות כידוע לכל ואין פוצה פה, וכעת ממשיכים להרום ולעקור את קדושת השבת קודש, ששבת הוא שמא דקודשא בריך הוא. והצדוקים האלו עוד לא למדו מוסר. ראה מה שאמר ירמיה הנביא (פרק ז' פ' כ"ח): וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְקוֹל ה' אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא לָקְחוּ מוֹסֵר אֲבָדָה הַאֲמֻנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם. ובמצודת ציון שם פירושו: אמרת אליהם - אז תאמר אליהם זה הגוי וכו' ו"ל אין אלה מבני ישראל אשר שמעו דבר ה' בסיני אלא כאלו אשר לא שמעו בקול ה' וכאלו לא למדו מעולם מוסר. אבדה האמונה - אמונת האל אבדה מלבותם וגם נכרתה מפיהם ולא יזכרו בה.

3) בואו וראו איזה טעראר עושים הצדוקים האלו נגד כל רב המגלה את ההלכה האמיתית של מצות עירוב שתיקן שלמה המע"ה, הצדוקים האלו מוכנים לעקור אותם מן העולם. טעראר כזאת לא היה מימות קרח עד היום הזה, ואיך לא מפחדים מדברי הרא"ש ז"ל, וז"ל: וְאִם לֹא תִתֵּן הַמְּבֹאָת כַּאֲשֶׁר כְּתַבְתִּי, אֲנִי מְנַדֵּה אוֹתָךְ. וְאִם הֵייתָ בִּימֵי הַסְּנַהֲדָרִין, הִייתָ מִמֵּיתֵין אוֹתָךְ, כִּי אֵתָּה בֹא לַעֲקוֹר תַּלְמוּד שְׂסִידֵר רַב אֲשֶׁר וּלְחַלּוֹק כָּל כָּל הַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה אוֹתָם שִׁמְתוּ ז"ל וְאֵת אֲשֶׁר חִיִּים עַד הַנֵּה. לְכוּ חֲזוּר בְּרַ וְאֵל תִּטְשׁוּ תוֹרַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה... ואיך אינם מתביישים ואינם מפחדים ללחום עם השבת שהוא מלחמה ישרה נגד הקב"ה ששבת שמו של הקב"ה, האם הם אינם יודעים מה שכתוב בתורה מעשי קרח שנלחם עם משה רב"ה (פי קרח פ' ט"ז פ' לב): וַתִּפְתֹּחַ אֶרֶץ אֶת פִּיהָ וַתְּבַלֶּע אֹתָם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאֲדָם אֲשֶׁר לְקִרְחַ וְאֶת כָּל הַרְכֹּשׁ. (לג) וַיִּכְרְדוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם מֵיָמֵי שְׂאֵלָה וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם הָאֶרֶץ וַיִּאָבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהֵל. (לד) וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סָבִיב בְּתִיָּהֶם נָסוּ לְקֹלָם כִּי אָמְרוּ פֹה תִבְלַעֵנוּ הָאֶרֶץ.

וראה ברבינו בחיי במדבר (טז כט), וז"ל: אִם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם - מִשְׁלוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל לְמַה הַדְּבַר דּוּמָה, לְשׁוֹשְׁבֵין בְּתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ שֶׁהָיוּ עֲדוּתִיהָ בִּידוּ, עַמֵּד אֶחָד מֵהַמְּסֻבִּין וְקָלַל אֶת הַשּׁוֹשְׁבִין, אָמַר לֹא הָיוּ בְּתוּלִים לְבִתּוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, עַמֵּד הַשּׁוֹשְׁבִין לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לוֹ אִם לֹא תִעֲשֶׂה לִי נִקְמָה מִזֶּה אָף אֲנִי אוֹמֵר בּוֹדָאִי לֹא נִמְצְאוּ בְּתוּלִים לְבִתּוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, אָמַר הַמֶּלֶךְ מוֹטֵב לְהַרְגוֹ אֵת זֶה וְאֵל יוֹצֵא הַנְּאֻמָּה שֶׁל רַע עַל בְּתִי. כֵּן אָמַר מֹשֶׁה אִם יִמּוּתוּ עַל מִטּוֹתֵיהֶם כְּדָרָךְ שֶׁכָּל בּוֹי אָדָם מֵתִים וְהַרְוֵאֵם מִבְּקֵרִין אוֹתָם כְּכָל הַחֲוֹלִים, אָף אֲנִי כּוֹפֵר וְאוֹמֵר לֹא ה' שִׁלַּחְנִי אֲלֵי אֲנִי עֲשִׂיתִי הַכֹּל מִדַּעְתִּי, וּבְדִין קִרַח חוֹלֵק עָלַי. וְכֵן אָמַר מִיִּכְיָהוּ (מַלְכִים א' כב) אִם שׁוֹב תִּשׁוּב בְּשִׁלוֹם אָף אֲנִי אוֹמֵר לֹא דַבַּר ה' בִּי, וְכֵן אָמַר אֵלֵיהֶם (שם יח) הַיּוֹם יוֹדַע כִּי אֵתָּה אֵלּוּקִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ וּבְדַבְרְךָ עֲשִׂיתִי וְגו', עֲנִי ה' עֲנִי וְיָדַע הָעָם הַזֶּה כִּי אֵתָּה ה' הָאֵלּוּקִים וְאֵתָּה הַסַּבְתָּ אֶת לְבַם אַחֲרֵינוּ, כְּלוֹמֵר וְאִם אֵין אֵתָּה עוֹנָה אוֹתִי אוֹמֵר שֶׁאֵתָּה הַסַּבְתָּ אֶת לְבַם. וְדַבַּר יָדוּעַ הוּא שֶׁהַמְּחַלְלוֹת הַזֶּה הִיָּה סַבְתָּ בְּטוֹל הַתּוֹרָה כְּלָה, שֶׁזֶה חוֹלֵק עָלֵינוּ הַיּוֹם בְּעֵינֵינוּ אֶחָד זֶה חוֹלֵק

שאלות ותשובות בענינים הנוגעים להלכה ולמעשה בעניני עירוב

כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה. לפי שהיא כמות מצוה, ומצוה שאין לה רודפים, רדוף אחריה לעשותה שהמצוה מקטרגת ואמירת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכל... (ספר חסידים אות ק"ה)

רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע: היי מרגלא בפומי דברי היס של שלמה (בי"ק פ"ד ס"ט) והשלח"ק (מסכת שבועות): דתורתנו הוא תורת אמת, ואסור לשנות אפילו אות אחת מדברי התורה, וחייב למסור עצמו על זה, והאומר על פטור חייב או על חייב פטור הוה ככופר בתורת משה, דמה לי דיבור אחד ומה לי כל התורה. ועיין ויואל משה (מ"א אות ע"ו): שדיבר של כפירה באות אחת בתורה יש לו דין ירהג ואל יעבור, וראה שו"ת דברי יואל (סימן צ"ו) דהחויב להגיד האמת במסירת נפש ממש, עכ"ל.

היערות דבש

מגלה סודות החורבן

שהצדוקים עשו אז בזמן הבית

- על ידי חורבן בית המקדש היו ראויים להגאל תיכף, רק הואיל והעבירו אות ברית קודש וגם היו שונאים זה את זה - ומה צריך חולי רע ומר יותר, עד אשר הכהן גדול, שהיה בשנה ההיא שנחרב הבית, היה איש צדוקי, כמ"ש יוסף בן גוריון בספרו לרומיים, תפח רוחיה דהאי כהן און ימ"ש אשר כך עלתה בשנתו - אם איש צורר ומתעב כזה בא קודש פנימה... כי על ידי כך באה כל הרעה הזו... כי היותם שותקים בעוברי עבירה... וגברו המינים וצדוקים ואפיקורסים ימח שמם

בספר הקדוש יערות דבש (חלק ראשון דרוש י') וז"ל:

כללו של דבר, על ידי חורבן בית המקדש היו ראויים להגאל תיכף, רק הואיל והעבירו אות ברית קודש וגם היו שונאים זה את זה, וידוע במדרש במקומו, חטא חטאה ירושלים, ששונאים זה את זה, וגם על טומאתה בשוליה, דרש (א"כ"ר א. לח) שלא היו נמולים וזהו בשוליה, ואם כן יובן, אילו זכיתם שלא חטאתם אחר החורבן, אם כן היה חורבן מכפר, עד שהיה נאמר תם עונך בת

1) הפוגם בברית פוגם בשבת, ראה זוה"ק בראשית, ירא שבת ירא ברית, עיי"ש, שם, דף ר"ג-רמ"ד, שם ח"ג דף רע"ו-רע"ז, ועיין זוהר חדש דף ט', ועי' אגדת בראשית פרק ס"א.

עליו למחר בענין אחר וכן מענין לענין עד שיבוא לכפור בעקר ולומר אין תורה מן השמים אלא שהכל בדא משה מלבו, ועל כן היה עונשם חמור. ולפי שהם באו כנגד התורה שהיא קיום השמים והארץ כענין שכתוב (ירמיה לג) אם לא בירתי יומם וליליה וגו', נענשו בעונש חמור מן השמים ומן הארץ, מן הארץ בבליעה ומן השמים בשרפה, והנה זה אמת נכון לפי הפשט כי ראיון היו לעונש גדול וחמור בזה, והם גרמו לעצמן לפי שהמורד בדברי משה כמורד בשכינה.

אבל יש לשאול ולתמוה תימה גדול בענין פרשה זאת על שני דברים, האחד, משה שהיה רועה נאמן שהתפלל על ישראל כמה פעמים על כמה עבירות שעשו, כענין מעשה העגל וחטא המרגלים וזולתם, אין לא התפלל עליהם בכאן ואין לא היה מחיין למוטב, והרי התשובה עולה על הכל ואין לך עבירה בכל התורה כלה חמורה שבחמורות שלא תהא לה תקנה בתשובה והלא ימינו פשוטה לקבל שבים ואפילו אל המורדים והפושעים בו, ואם היו מסופקים בדברי משה והיתה מחשבתם בו שהיה מחלק מנויי המעלות והשררות כרצונו ולא מאת ה' יתעלה היתה לו, היה אפשר למשה לתת להם אות שיאמינו בדבריו כי פקחים וחכמים גדולים היו, ומתוך האות ההוא היה מתברר אצלם כי אהרן הוא הקודש הנבחר למעלת הכהונה, והוא הדין שיאמינו בשאר מנויי המעלות שהכל נאמר לו מפי הגבורה ואין משה בודא אותה מלבו, ועוד אם חטאו ומרדו בה' ובמשה עבדו והם המסבכים לעצמן כל העונש הזה מה חטאו הקטנים המוטלים בעריסה שהיו בכלל העונש הזה, כענין שכתוב ונשיהם ובניהם וטפם, והשף מתי חטאו, והשם צדיק לא יעשה עולה.

ואמנם אם בקשנו להלוט פרשה זו בדרך הפשט יקשה עלינו כל זאת, אבל אי אפשר להולמה כי אם בדרך הקבלה הנאמנה. והנני רומז רמזים, שמענה ואתה דע לך, תמצא בדור הפלגה (בראשית יא) הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם, וכתוב בהם זה החלם לעשות, ותמצא באנשי סדום (שם יט) ואנשי העיר אנשי סדום נסבו על הבית, ובאר הכתוב כי אנשי העיר והמגדל הם אנשי סדום, ואמר עליהם (שם) ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים, ותמצא באנשי סדום ואנשי העיר, ובפרשה זו בעדת קרח ויקומו לפני משה, והיה ראוי לומר על משה, אבל רמז כי היו לפני משה ומפני זה קראם אנשי שם, ותרגם אונקלוס ויקח ואתפליג, רמז על דור הפלגה, והזכיר בכאן בעונשם העיני האנשים ההם תנקר, כמי שמפחיד חברו במכה שכבר באה לו, ומשל למה הדבר דומה, לאב רחמן שהיה לו בן כסיל ואינו נוהג כשורה, בתחלה גער בו, שניה מכהו ומיסרו, שלישיית מתיאזה ממנו ומשלחו ביד פשעו, כן דור הפלגה שכתוב בהם זה החלם לעשות, מה עשה, הפיצם, ואנשי סדום הכם בסנורים, ועדת קרח נאבדו מן העולם כי היו ראויין שיעקרו מן העולם, והנה כוונת הש"י שהוא עושה חסד לאלפים היתה בטלה בהם. ועל סוד הענין הזה אמר (קהלת ד) טובים השנים מן האחד, והזכיר אחריו והחוט המשולש שהוא הפעם השלישית, וממה שאמר לא במהרה ינתק אתה למד כי לפעמים ינתק אפילו בשלישית, אבל רחוק הוא ואינו דבר מצוי ולכן אמר לא במהרה ינתק.

ובספר הבהיר מצינו בפירושו, אמר רבי עקיבא מאי דכתיב (שם א) דור הולך ודור בא, שכבר בא, משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו עבדים והלבישו בגדי משי ורקמה כפי יכלתו, לקלקלו השורה, השליכו ודחפו מעליו והפשיטו והלכו להם, לקח הבגדים ורחצם היטב עד שלא נשאר בהם שום סיג והניחן אצלו מזומנים, וקנה עבדים אחרים והלבישו הבגדים ההם והוא לא ידע אם הם טובים אותן עבדים אם לאו, והרי זכו בבגדים שכבר באו לעולם ולבשום אחרים לפניהם, עד כאן.

ומעתה תתבאר לך הפרשה באר היטב ונסתלקה הקושיא לגמרי ממה שלא התפלל משה עליהם, וממה שחל העונש גם בסוף, והבן זה. ואולי כי לזה רמזו רז"ל שאמרו במדרש תהלים (תהלים מו) למנצח לבני קרח על עלמות שיר, כך אמרו בני קרח מעולמינו הן הדברים שראינו ואין אנו יודעין מה ראינו.

השפעה מגיעה לצדיקים ותלמידי חכמים, ומהם מקבלים שארי ישראל, ואם כן התלמידי חכמים הם בבחינת בעל המשפיע, ועם הארץ בבחינת מקבא מקבלים שפע, ואם הם שונוים זה את זה, הם נפרדים אשה מבעלה, וזהו מאמר הפסוק, חטא חטאה ירושלים, והיינו כדרשין במדרש, שהיו שונוים זה את זה, על כן לנדא היתה, שלמדה אשה מבעלה כנדה, כן עמי הארץ מופרשים ומובדלים מבעליהם, הם הצדיקים ותלמידי חכמים וא"ש.

ישראל קדושים עוסקים באהבת הגוף, מזה יש זי אבל אהבת הנפש שהיא עיקר האהבה אין בינינו אלא מעט

הביטו וראו כמה גדול עון שגאת חנם, וכמה טובה מעכבת על ידה, ובעונותינו הרבים פשתה הנגע צרעת בקרב ישראל, דהיינו ח"ו לומר שלא יאהב איש את גופו של חברו, ואם יקרה לו חק או שיעליל השררה על יהודי, הלא כל ישראל זרזין להצילו בהשתדלות בנפשם ומאודם, ואין צריך לומר להצלת נפשות, הלא אח פדה יפדה, ויתקעו עצמם ממש בנפשם ומאודם יום ולילה לא ישבותו, וכי יחלה אחד, הלא כולם מתפילים ומבקרים, וכל העזר האפשרי לא יאצל מהם, ואפילו לרהוט ג' פרסאות בחלא, וכאשר אשה תהיה מקשה לילד ויבא חבל לה, הלא כל נשים שאננות ועשירות יקומו באישון לילה וילטו להיות געור לעזור, היש לך אהבה ואחור רועות גדולה מזו, זכו חולקונו עמא קדישא קמיה מלאך קדישא, וזוהיא תפארתנו נגד הנכרם אשר יספרו מאהבת ישראל זה לזה, אך זהו הכל באהבת הגוף. אבל באהבת הנפש, שהיא עיקר האהבה, אהבה נצחית ואהבה שסופה להתקיים, בעו"ה אין בינינו אלא מעט, כי אם יראה איש את רעהו הולך שובב בדרך לבו, לא יסיר אותו, ולא יאמר לו אל אחי, לא טוב מעשה ולא זו דרך החיים אשר דרך הקודש יקרא לה, ואדרבה יתן נכעט שמחה בלבו כי חברו סניא שמועתיה, ואם יראה חברו מדבר בבית הכנסת במקום שאסור לדבר, לא ימחה בידו, אם יראה מתלוץ ומרבה שיחה עם נשים, מדבר ניבול פה, ודברי נרנן ולשון הרע וכדומה, לא ימחה בידו כלל.

היש עון גדול מאפיקורסים שכפרו בתורה שבעל פה ובהוראת סנהדרין שיושבים על כסא ה' ואלקים - הצדקים והבייסוטים בזמן הבית - שהיו כת צדוקים ויתר כתות, שפקרו בדברי תורה שבעל פה ומרו פי בית דין הגדול שבירושלם, וזהו יותר עון מכל העונות, כי זהו בכלל כפירה.

אוי ואבוי, היש לך שונא גדול מזה, רואה חברו טובע בנהר ואין מוחה, זו שגאת חנם בלי מצוות שהיה בזמן בית שני, כי רבו העוברים ולא מוחו, ובשביל זה, נעשו פרצות רבות בבית שני, שהיו כת צדוקים ויתר כתות, שפקרו בדברי תורה שבעל פה ומרו פי בית דין הגדול שבירושלם, וזהו יותר עון מכל העונות, כי זהו בכלל כפירה, ודרך זרה היא מי שאומר בבית שני לא היה עון גדול נמצא ביניהם כלל, היש עון גדול מאפיקורסים שכפרו בתורה שבעל פה ובהוראת סנהדרין שיושבים על כסא ה' ואלקים נצב בעדתם, וזכה רבו, כמו רבו בשיטות צדוקים, בייסוטים -

היש לך עון גדול מזה, ומה צריך חולי רע ומר יותר, עד אשר הכהן גדול, שהיה בשנה ההיא שנחרב הבית, היה איש צדוקי, תפח רוחיה דהאי כהן און ימח שמו אשר כך עלתה בשנתו, ואיך היה צום נבחר, עת רצון לה' להתמלא רחמים על ישראל ולהנחם מהרעה... אם איש צורך ומתעב כזה בא קודש פנימה... כי פשתה הרעה, מרעה אל רעה יצאו, וגברו המינים וצדוקים ואפיקורסים ימח שמם

כת יהודא גלילי, וכת שהיו שוכנים ביערות ומדברות, והכל היה נגד רצון חכמי ישראל הפחשים, כי לא קיימו מצות רגלים ומועדי ה', ורבים מכתות שלא נשאו נשים כלל, ויתנהגו כמשפט אחים ואחיות אצל הנוצרים ועכו"ם קדמונים, כי מאתם למדו עכו"ם לעשות כמותם, ורוב מהכתות שפקרו בהשאת הנפש ותחיית המתים, היש לך עון גדול מזה, ומה צריך חולי רע ומר יותר, עד אשר הכהן גדול, שהיה בשנה ההיא שנחרב הבית, היה איש צדוקי, כמ"ש יוסף בן

ובמדרש אמר רבי ברכיה בא וראה כמה קשה המחלוקת, שהרי בית דין של מטה אין עונשין עד שיביא שתי שערות, והוא בן שלש עשרה שנה ויום אחד, ובית דין של מעלה עד עשרים שנה, וכאן אבדו אף יונקי שדים, שנאמר ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה. ומלת אותם חוזרת לדתן ואבירם שהזכיר למעלה ונשיהם ובניהם וטפם, שהיו כלם נצבים גדולים וקטנים באותו מעמד.

גוריון בספרו לרומיים, תפח רוחיה דהאי כהן און ימ"ש אשר כך עלתה בשנתו, ואיך היה צום נבחר, עת רצון לה' להתמלא רחמים על ישראל ולהנחם מהרעה, אם איש צורר ומתעב כזה בא קודש פנימה, ולכן משחל' [יומא ט ע"ב] כי בבית שני היה עון שנאת חנם, הכונה כי זהו שרש המר, כי על ידי כך באה כל הרעה הזו, וזהו החל, כי היותם שותקים בעוברי עברה על ידי כך יסובב כי פשתה הרעה, מרעה אל רעה יצאו, וגברו המינים וצדוקים ואפיקורסים ימ"ש.

באמת רוב המוני עם, הן לומדים הן אינם לומדים, חושבים כי לא יאות להוכיח רק לרב ומורה, אבל איש אחר לא נאה לו להוכיח לעמיתו, וזהו שקר כאשר דרשתי פעמים רבות, שטועים אתם בזה, אדרבה אם רב יוכיח, יאמרו אין כל אדם יוכל להיות רב ומורה, ומי כמוהו עושה, וזה יאמר כך וזה כך, ויתלוצצו על הרב, אבל אם איש כערכו יוכיחו, ויאמר לו מה תחשדי, גם לי לבב כמוך להיות כמוך, רק הדבר על שמעם וכהנה, ולמה לא תחוס על נפשך ולמה תמרה פי קונך, ידעתי כי דברים כאלה, יותר יפעלו מכל תוכחות שלי מימים ימימה, ולכן אמרו חז"ל [אבות א, ו] עשה לך רב וקנה לך חבר, כי חבר יותר צריך מרב, עד שתקנה אותו בכסף מלא, וחז"ל להתחבר לרשע, וחבר פועל יותר מעשרה רבנים, והמוני עם נמנעים מזה, וחושבים פן יצחקו עליהם, ויאמרו מי שמך לרב מוכיח, כאשר באמת רבים מתלוצצים ואומרים ראה זה דבר חדש, זה נעשה מוכיח בין לילה היה וכו', וכדומה מדברי ליצנות ושטות.

היחסן הגדול בשמים

אבל מי האיש החכם יזבן את זאת, שיותר שיחקו עליו צעירים, יותר שכח מרובה, וסוף דבריו לעמוד, ודבריהם יהיו כעלה נבל, וכבר נודע מאמר עקביא [עדיות ה, ו] מוטב שאהיה שוטה כל ימי, ואל אהיה רשע שעה אחת לפני המקום, ואין השחוק שוה כשבו ושכר שיש לו אצל הקב"ה, כמבואר בזוהר, כי כאשר ישראל מתפללים בצבור, ומסיימים ברכת מחיה מתים, כרוז קאי מאן הוא גברא דמשגיח להוכיח חוטאים, ולהדרם לפולחנא דמלא קדישא, ובא מלאך ומביא דמות דיוקן של איש כזה, ע"ש שמפליג בגודל השבח ויקר ושכר הרבה מאוד, ואם כן מה חשוב השחוק והבזיון שיש לו בעולם הזה, ומה עכר שיש לו נגד השכר ועשיית רצון קונו ונחת רוח ליוצרו, אשרי אדם יזיק בו, עכ"ל.

לא נמצא באמנתנו חולק על דעתם וביאורם ותיקונייהם וגזרותיהם מלבד מתי מספר שהיו מקובלים מהרשעים הקודמים החולקים על הקבלה והם הנקראים מינים ואפיקורסים. ואחר כך נתחדשה כת אחרת נקראו צדוקים וביתוסי, על שם המעין הנרפש והמקור המשחת אשר ממנו שאבו מים הרעים

בספר שבילי אמונה הנוטיב השמיני ז"ל: וכדומה לזה גרסין בפ"ק דמגלה תנאי הרבה נביאים נבאו לישראל כיוצאי מצרים ואמרי לה כפלים כיוצאי מצרים אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לדורות לא נכתבה ומשנתחם התלמוד נפסקה שלשלת הקבלה והמסורת כדגרסין במציעא רב אשי ורבינא סוף הוראה. וכבר קבלוהו כל ישראל ומתעסקין בו לפרש טעמי ודקדוקיו והוא סדור בפי כל הבאים לעסוק בתלמוד תורה על פיו יצאו ועל פיו יבואו ולא נמצא באמנתנו חלק על דעתם ובאורם ותיקונם וגזרותיה' מלבד מתי מספר שהיו מקובלים מהרשעים הקודמים החולקים על הקבלה והם הנקראים מינים ואפיקורסים. ואחר כך נתחדשה כת אחרת נקראו צדוקים וביתוסי, על שם המעין הנרפש והמקור המשחת אשר ממנו שאבו מים הרעים. ודע והאמן אמונת אמת ואמונה כי כל הנוכת במשנה ובתלמוד הכל אמת ברור ודברי אלוקים חיים ואעפ"י שתראה החכמים חולקין בהלכות או במדרשות זה אומר בכה זה אומר בכה אל תחשוב שיש בהם דבר נאמר לריק חיליה חס ושולם אלא כלם מראים טעמים גדולים ועמוקים כמו שאבאר. וגרסין בפרק קמא דהגיגה בעלי אסופות אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות אסופות הללו מטריחין והללו מטמאין הללו אסורין והללו מתריחין הללו פוסלין והללו מכשירין שמא יאמר אדם הואיל והללו מטמאין והללו מטריחין הללו אסורין והללו מתריחין למה אני לומד תורה מעתל תלמוד לומר נתנו מרועה אחד אל אחד נתנם פרנס אחד אחרם מצי אדון כל המעשים בתוך האם שאמר ויברך אלוקים את כל הדברים האלה. ותמצא פעמים במדרש כמה תנאים ואמוראים שגראין כחולקים בהלכה וכל אחד מהם אומר טעמו ויעלה על הדעת שהם חולקין ואינו כן אלא כל אחד מהם מגלה טעם ההלכה שצריכין לה ממה טעמים שיש בה. כדגרסין בפרק קמא דמגלה ותאמר אסתר אם

על המלך טוב יבא המלך והמן היום אל המשתה וגו' תנו רבנן מה ראתה אסתר שזימנה את המן רבי אליעזר אומר פחים טמנה ללכוד שאמר יהי שלחנם לפניך לפח. ר' יהושע אומר מבית אביה למדה שאמר אם רבע שונאך האכילהו לחם. ר' מאיר אומר כדי שלא יטול עצה וימחד. ר' יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית רבי נחמיה אומר כדי שלא יאמרו אחות לנו בבית המלך ויסחו דעת' מן הרחמים. רבי יוסי אומר כדי שיהא מצוי לה בכל עת. רבי שמעון בן מנסיא אומר אולי ירגיש המקום ויעשה נס. רבי יהושע בן קרחה אומר אסביר לו פנים כדי שיהרג הוא והיא. רבן גמליאל אומר מלך הפספסך היה. רבה אמר לפי שבר גאון, עכ"ל.

ליקוטים מספר הקדוש על מצות עירוב (בהמשכים א"ה)
הנה לפנינו ליקוט ותמצית דברי רבותינו שנמסר לנו מסיני ומנהג אבותינו התנאים והאמוראים הקדושים ומגדולי הראשונים והאחרונים, בקיצור נמרץ, למען ירוץ כל הרואה בהם וישקיף השקפה לטובה שהשקיפו עליה רבותינו ז"ל עד כמה שקדו על מצות תיקון עירובין בישראל.

1. הגי'מ רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל:...וכמו שהיי עובדא אצל הגאון ר' יונתן אייבשיץ זצ"ל **שבעירו היה שם רשע אחד שהיהודים סבלו ממנו צרות רבות, ופעם שלח הגאון הנ"ל את משמשו לתקן עירוב העיר, וכשראה אותו הרשע איך שמטפל וטורח בעצמו בעשיית העירוב, רצה לסייעו והשיב לו הלא אני שלוחו של הרב וצריך אני לשאול רשות ממנו, וכשבא לפני הרב אמר לו שחס ושלום להניחו לסייע בעשיית העירוב, כי זה הרשע אין לו שום לחלוחית דקדושה, וכבר הגיע קיצו להסתלק מן העולם, אך הבעל דבר רוצה להעמידו ולקיימו, לכן שלחו לקיים איזה דבר מצוה, כדי שיהי לו יניקה מקדושה, ולמחר מת אותו רשע.** (מובא בספר ויחי יוסף פרשת חוקת).

2. **בעל שו"ת מים רבים:** הגי'מ רבי רפאל מילדולה זצ"ל. ומה גם בהיות עיקר הדברים איסורא דרבנן וזמנין דאם נחמיר ביה נפיק מיניה חורבא וזלזול עייה בהוצאה דאורייתא כמו שהרחיב בדיבורו הרב מוהר"ר"ש אבוהב ז"ל בסוף תשובה קמ"ה ובתשובה ק"י כפל הדברים באמרו כמה עמקו מחשבות רז"ל הרועים הקדמונים להרים מכשול מדרך בני עמינו למען ייטב להם לטלטל חפציהם ממקום במקום בהיותו רב באיסור יעו"ש. (שו"ת מים רבים ח"א סי' ל"ו)

3. **היעב"ץ:** ז"ל במוסד השבת, **צוה האר"י לערב כל ערב שבת עירובי חצירות ושיתופי מבואות, וזכרוני שגם אמ"ה ז"ל היה מערב כל ערב שבת עירובי חצירות בלבד, והיה מזכה לבני עירו על ידי אחר. ומצאתי בספר מהרי"ל ז"ל שהיה נוהג כך...** וכן הייתי נוהג... (סידור היעב"ץ).

4. **מור וקציעה** סימן שצ"ד בב"י: ותימה עד כאן לא אמרינן אלא גבי עירובי תחומין וכי' אבל גבי עירובי חצירות מאי מצוה: תימה על הרב אוצר בלום לתורה, איך לא ידע ולא ראה מה שכתוב בסימן הסמוך, **דעירובי חצירות מצוה היא, והא מברכינן עלה נמי על מצות עירוב.** (מור וקציעה אורח חיים סימן שצ"ז)

5. **השלי"ה הקדוש:** עירובי חצירות מצוה גדולה אמרו רז"ל בשעה שתיקן שלמה המלך עליו השלום עירובי חצירות יצאה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך וכי'. (שלי"ה מסכת שבת)

6. **האר"י הקדוש:** ותנה ראיתי למורי ז"ל שבשחרית יום שבת חי' מוליך עמו הטלית והחומש מביתו לבית הכנסת וגם חי' מוליכו לבית הטבילה אשר מחוץ לעיר צפת ת"י אותה הנודעת ולא חי' מקפיד וחושש לחקור בענין העירוב שנעשה בשיתוף כל מבואות צפת ת"י או אשר נעשה לבית הטבילה אם היו נעשין כהלכתו או לא. (שער הכוונות - ענין כרחיצת פניו ידיו ורגליו בד"ה ענין העירוב).

7. **"ועל ידי כך (העירוב) יתבטל כח הדינין ותבטל אחיזת הקליפות, ויוכל האדם להכניס ולהוציא בחצרות ומבואות בלי פחד מהקליפות."** (שער המצוות פרשת בשלח דרוש ג).

8. **בעל קרבן שבת:** הגי'מ רבי בצלאל זצ"ל מסלוצק ופרעמיסלא. גרסינן בשבת פרק א' ובעירובין פרק עושין פסין וז"ל: אריי אמר שמואל בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים יצתה ב"ק נאמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר, עכ"ל.

דע עודם כפי המבואר בכתבי הקודש רבינו האר"י זלה"ה. בסוד עמוק מי ימצאנו ואני לא באתי לסתום אלא לפרש אפרש

בספר המונח בבית הגדול, בית העצה אשר פה העיר המעטירה, וניתן להתייחסו בלשון אשכנז, וזהו פתשגן הכתב: 6/אויגוסט/1833 מייע האכפערעהרטען אומזיכטיגען אונד איבערלעגענדע שטענדיג:

"זיינע מאיעסטעט האט אין זיינעם ערלאססע גערוהט, יענער ביטטע דער פרעסבורגער איזאעליטישען געמיינדע. דעמאפאלגע זיע אן, דען ביינען טהיילען דער פארשטאט אויס דען אן רעדע שטעהענדיגן סאבאטא. ביינען אללערהאנד שראנקען אויפריכטען, איבערהויפט קיין הינדערניס אין דען וועג צו שטעלען, אונדז גערוהט אללערגענדיגסט יענעם רעקורזא רויס צו געבען וואנאך דיא ביטטשטעללער איהרע סיגנאלא (אדער צייכען) אויף איהרען טעריטאריען האך אויפריכטען קאננען, יעדאך מאגען זיע דען אפגענטיכען פערקעהר ניכט העממען, זיא זאללען דאזעלבסט ניכט אויסריימען, אונד זיא מעגען אויך דיא גרענצען דער קאצעסאניערטען שטאטיאן ניכט ערווייטערן, אויס דעם גרונדע האבע זיך דיא געמיינדע ביס אויף וויידערע פערפרינגונג ווייטער דען געענווארטעיגען (אבוואלטענדיגען) פעהרהאלטניסען, דעם אס אפריל אונטער צאהל הערויס געגעבענען אויסווייזע צוא פיגען". (מובא בספר אלף כתב חלק ב' עמוד ר"א)

13. הג"מ רבי מרדכי בנעט זצ"ל אבדק"ק ניקלשבורג: ברכת צדיק עושה רושם. בעזה"י. ניקלסבורג יום א' י"ב מרחשון תרל"ד.

ת"ר מה שלחו בני לשכת הגזית לחוני המעל, ותגור אומר ויקם לך, אתה גזרת מלמטה והקדוש ברוך הוא מקיים מאמרך מלמעלה (תענית כ"ג עמוד א').

על דברי אמת במאמר הזה נתעוררנו, בראותנו פה עדתנו מעשי ה' ונפלאותיו. - שלשום בטות צללי ערב, ובא העת הגיע היום שבת קדש לה', והנה פתע פתאום גדלה צעקת אנשי העיר גם רבה, כי אש אלקים נפלה משמים ותבער בית איש נוצרי ברחוב היהודים. וגזרת ה' עושה גדולות ונפלאות, טרם בא הכנסת כלה, כבר אש אבדון כלה, ונאום האדון ה' צבאות למשרתיו אש לוהט: עד פה תבא ולא תוסיף.

אכן כל עין רואה כי יתמה וישתומם על המראה ואין מבין, כי קרוב הבית מאוד אל בית שכונו הנוצרי עד אפס מקום, וחצר אי לשניהם, והנה כידודי אש יתמלטו מפה ומפה, וגדרות צאן של שכונו מחופות בתבן ובחציר יבש, נצבות מבלי נזק מאומה, הלא זה אחד מצל מאש. - וכולם פה אחד השיבו מלים: אין זה כי אם ברכת צדיק טוב עליו תבא, ולא לבד מאחינו בני ישראל נשמע כן, אף גם בגוים אומרים ככה.

והמעשה אשר נעשה, היא ממעשה תוקפו וגבורתו ופרשת גדולת מרדכי. - בעת אשר האיש מרדכי גדול ליהודים הי' רועה עדתנו, הי"ה אמ"ו הרב הגאון קדוש ישראל מ' מרדכי בנעט זצוק"ל זי"ע, קרה כי הנוצרי (אדון הבית הניצל) לא אבה להציג מוטה העירוב אל חומת ביתו, ולדבריים רבים דברים טובים ונכוחים, ואזני הכביד ששמעו, ותתן כתף סוררת, לכל לשון מדברת, עד כי נקרא אל מורנו הרב הגאון הנ"ל, והוא הבטיחו על משענת הקנה אם יסמך אל ביתו, ישא ברכה מאת ה', כי לא תשלוט בו אש להבה. וכשמעו את הברכה הזאת חרד לבו והטה אזנו לשמוע בקול דברי איש האלקים הזה, ועד היום הזה מוצב ארצה.

והנה אנכי יודע ועד, כי לא אי ולא פעמים שמעתי מאדון הבית הזה קמוט בכלחו משבח ומפאר עצמו בברכה הזאת, כי תצא אש ונאכל הגדיש, תמיד תהלתו בפיו לאמר: "איך פירכטע ניכט, איך האבע פאן דעם הייליגען מאן איינען זעגען בעקאמען" (אני לא אירא רע, יען הברכה היא לי מאת איש האלקים הקדוש), וגדול הי' כבוד הבית הזה גם בפעם הזאת בעיני כל רואיו, באמרם כאשר גזר הצדיק והקדוש, כן גם הביתה זה לבעליו, ועל זה נאמר מן החכם שבחכמים, "זכר צדיק לברכה" - ואנכי אומר "אמן כן יעשה וכן יקום ה' לצנח". משה ליב כהן דיין דק"ק הנ"ל (הובא בקובץ כרם שלמה שנה כ"א קונטרס ו' אייר-סיון תשנ"ח)

14. בעל התם סופר: חידושי חת"ס מסכת שבת דף י"ד ע"ב: בני אם חכם לבך ישמח לבי. עיין תוסי עירובין כ"א ע"ב ד"ה בשעת שהקשו, הא תיקן גם שניות לעריות ואיזן ותקן משלים הרבה. ואני אומר להוסיף איסורים וגדרים שלא אמר שהוא מגזירה דילי, ונעשה כמוסיף על דברי ה', אבל יפה עשה שגזר, עיין באבות דר"נ [פ"א ה"ה]. ומרע"ה גזר על הזאה בשבת כמו שכתב סמ"ג [עשין רכ"ד]. אך שלמה המלך עליו השלום עשה תקנה לכל יבשלו, הוא גזר שלא יאכל קודש בידים, ותקן

הדברים, דע כי כי העולם מתנהג בשלשה קוין שבמרכבה קו הימין חסד, קו השמאל גבורה, קו אמצעי יד רמה... שהוא עירובי הצירות ושותפי מבואות. קו הימין והשמאל חסד וגבורה הם סוד הצירות והמבואות וקו אמצעי הוא סוד בעל הבית שנוטל משתי הצירות והמבואות ומחברם יחד ועושה עירוב כי בהצדף חס"ד שהוא עולה מספר ע"ב למספר גבורה שעולה רי"ו. וע"ב ורי"ו הם אותיות עירוב. ואז רשות היחיד נעשה רשות יחידו של עולם שאין לחיצונים אחיזה כי בשיתוף חסד וגבורה יחד בטלים כל הדינים שעולם והמן נדחף אל ביתו והעיר שושן צהלה ושמחה. מה שאין כן קודם לכן הם בפירוד ונקרא רשות הרבים רשות חיצונים ואין לטלטל מזה לזה...

והנה עולה לנו מזה ששני תועליות יוצא ע"י תיקון עירוב ונטילת ידים, חדא לשכינתא שאין צריכי אורה לירד למטה. וגם לשום מ"ב שהוא נטהר ונגבה יותר על ידי הגבוהות ידים, ודע מה שכתוב בתיקונים ישנים דף מ"א שכל הגאולות שהיו ושיהיו הכל על ידי שם מ"ב. וגם הנקמה לעתיד יהי' על ידה וזה סוד כי יום נקם בלבי הוא שם מ"ב דאיקרי לביי דשכיני ועולה מנין לביי עיין שם. וכבר נודע שסוד הבת קול היא השכינה ורבים נבוכים בזה וגמרא ערוכה היא בפ"ק דברכות בת קול אומר אוי לי שהחרבתי את ביתי ומקאמר ביתי משמע בהדיא שהיא השכינה כי שם ביתה. ולכן כשתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים וראה השכינה התועלת שיצא לה מזה וללבה שהוא מ"ב. מיד יצאה בת קול ואמרה אם חכם בני ישמח לבי גם אני. ר"ל מה שהי' בני חכם ותיקן זאת לזאת ישמח לבי. שהוא שם מ"ב דאקרי לבי בני אני בעצמי וגם לי יש הנאה בזה. ולכן בפסוק שני באה כמצווה על האדם ואמרה חכם בני וגו' ר"ל אחרי שהתחלת במצוה גמור וראה והכס תמיד לעשות פעולות ומצות טובות כדי לשמח זה השם שנקרא לבי וכ"כ למה דווקא זה השם ולא אחר, ואומר הפסוק ואשיבה חורפי דבר, רצה לומר שעל ידי זה השם אשיב לחורפי ומנאצי לנקם מהם ובו אתקם על כן שמח לבי. ובה מיושב למה תיקן שלמה אלו יחד עירובין ונטילת ידים מפני שהם דומים בענייניהם וסוד אחד להם...

התורה אמרה ובאת אל השופט אשר יהי' בימים ההם ועשית על פי התורה אשר יורוך, כי בכל דור ודור אף על פי שקטני ראשונים הי' עבים מכל מנינו מכל מקום אין לך דור ודור שאינו מתאחד בו דברים הרבה על פי פוסקים ותישבות הרבה וסודות הקבלה לך ירא שמים יחוש לעצמו ומצוה היא המוטלת על חכם שביניו לחקור בדברים האלה והשם דרך יזכה לראות בישע אלקים. (קרבן שבת פרק י"א - סוד עירובין ותחומין)

9. החיד"א: ...אין חשש עירובי בתיקוני מבואות חס ושלום, ואדרבא הור"ז זה משובח ואיכא לאתמוהי על מי שאפשר לו לתקן ואינו מלמא ולאלמלא טרדת הגירסא דרך תלמידי חכמים הוא לתקן ומי שלבו נוקפו בזה הדיוטות גמורה הוא או מינות נורקה בו. הרשב"ץ בתישבותיו חלק ב' סימן ל"ז.

10. בעל יסוד ושורש העבודה: הנה כי כן יבורך גבר ירא ה' במצותיו חפץ מאד, ותעש בחפץ כפיך מצוה שאין לה דורשני והיא עירובי הצירות, ואף שפסטה אורה על חלוצים הערובי הצבא צבאות ישראל בכל תפוצות, המנהג לעשות עירובי הצירות בכל ערב פסח ממצה אפויה ולהניחה בבהכ"נ כל השנה, ומנהג ישראל תורה הוא, ודורש אין לה מכלל דבעי דרישה...

11. עצמן הירא את דבר ה' מעבדי ה' ומעם קדושו הישראלי, ראוי לזרז עצמו בכל עשיק לעשות עירובי הצירות בשבילו, ולזכות גם כן על ידי אחר לכל הדרים בעירו. (יסוד ושורש העבודה שער השמיני, שער העליון)

12. הג"מ רבי אברהם צבי לבוב זצ"ל מפרעשבורג: ...גם הי' עסקו גדול במצות, שילח אברהם את ידו למול את ילדו העברים, זה וזה עלתה בידו, לפתוח דלתו ביתו יומם ולילה לכל איש מצוק ומר לב, והי' עקב אשר נסע אברהם בשנת תקצ"א לעמוד בהיכל מלך, הוא אדונינו המלך האדיר החסיד והרחמן פראנץ עליו השלום לקיים לדורות מצות עירוב. (יעויין היטב בשאלות-ותשובות מרנא החתם סופר חלק אורה חיים סימן צ"ט). ודין עירובא יהא שרי לך, להעמידו בכל תחומי העיר המעטירה קהילתינו קהילה קדושה פרעשבורג יע"א, ועלתה בידו ויט ה' עליו חסד לפני המלך האדיר ע"ה, ונכתב ונתחם בפקודת המלך, אשר נתן המלך ליהודים אשר בעיר פרעשבורג, להעמיד בכל דורות, את העמודים עמודי שבת בכל תחומי העיר, פתשגן הכתב שניתן הדת, גלוי לכל העמים בלשון לאטיין, ונכתב

לזה נטילה, נמצא לא תצא מכשול מתחת ידו, וכן אסר להוציא מחצר למבוי ומבתים לחצר, ועשה לזה תקנה עירובי הצירות לבל ישלכו בתוספות איסורו, עיין ביצה ט"ז ע"ב כיון דמקלקלי ביי רביס היינו קלקולא. (חיי חות"ס מ"ב שבת דף י"ד ע"ב) שאל ממני ידידי הרב נ"י לברר לו בראיות מדברי חז"ל, שראוי ונכון לכל קהל עם ישראל בכל מקומות מושבותיכם, לתקן מבואותיהם בתיקונים צורת הפתח כו' כדי שלא ישלכו רוב המון עם בהוצאה מרשות לרשות ביום ש"ק.

דבר זה אינו צריך לפנים ולראי' והוא מן השכל ומן המבואר להדיא בדברי חז"ל, השכל מחייב באשר ידוע ששמירת יום ש"ק מעשות כל חפץ הוא אצלנו ממצות הראשיות ומי שאינו משמר כהלכתו הרי הוא כפופ ומומר בכל התורה כולה כמבואר בעירובין ס"ט ע"א, ואיסור הוצאה מרשות הרבים לרשות היחיד או בהיפוך הוא א' מאותן המלאכות שהעובר עליהם הוא מומד לכל התורה כולה, וזה מבואר שם בעירובין ס"ט דההוא גברא נפיק בחומרתא דמדושא, פירש"י שהוא טבעת שבאצבע, ודנהו כדון כופר בכל התורה וכמי שיצא מדת ישראל, וכל כך חמור הדבר עד שאפילו באונס דליקה ח"ו לא התירו להציל לחצר שאינה מעורבת עיין שיע א"ח סי' של"ד סעיף י"ד ובמג"א שם סק"י"ד וי"ל דשלא כדרך מלבוש אפילו מלבוש אסור וכו' ע"ש, ואנו מצווין על הקטנים שלא להרגילם בחילולי שבת כמבואר בשיע א"ח סימן שמי"ג סעיף א', וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד אפי' בדברים שהם משום שבות, ומבואר שם דמירי בקטן שלא הגיע לחינוך שהוא כבן ד' והי' שנים אבל כשהוא בן שש שכבר כבר הגיע לחנוך כמבואר שם בשיע סימן תי"ז ובמג"א סק"ב שם.

וא"כ כל בר דעת ישפוט בשכלו שא"א בשום אופן לקהל ישראל לשמור את כל בני ביתם קטנים כאלו וגם לא נשותיהם וחלושי דעת לשמורם בכל יום השבת מבלי להוציא מפתח ביתו החוצה דברים קטנים ומטפחים ופתם בידם, וכמה צער ודוחק יסבלו הגדולים הנהרסים ובפרט בענין תפלה בבהכ"נ ביום ש"ק בהבאת הסידורים להתפלל מתוכו וטליתים וכדומה ע"ט"ו סי' שמו"ן סק"ו, א"כ השכל המשוט גור שראוי ומחוייב לתקן החצרים והמבואות בעירוב המותר לטול.

ואמנם על כן מצונו לחז"ל במ"ס ביצה י"ז סוף ע"ב דההוא מרבנן שהיה אוסר לערב ערובי חצרות ביי"ט שחל להיות בערב שבת ואמרו עליו שהוראתו לקלקולא, ופריך השי"ס מאי קלקולא הרי החמיר, ומת' כיון דמקלקלי ביי רביס היינו קלקולא. פירש"י, דמקלקלי ביי רביס ששוכחים ומטלטלים בלא עירוב היינו קלקולא אם הי' מותר לערב אתמול והוא אסור עכ"ל. א"כ ק"ו, חשאת ומה התם אינו אלא לשבת א' ונקל יכולים להזהר בטלטול שבת א', ומה גם דהמורה ההוא עשה כן משום חומרת יו"ט שלא לערב בע"ש שהוא י"ט קרי ליה קלקולא, מכ"ש שאין להתעצל מלתקן המבואות לשמור התם מקלקולי שבתות כל השנה כולו.

והדבר מוטל על הרב הת"ח שבעיר לתקן המבואות ואם לאו ממשול וקולר העם על צווארו כדאמרין בעירובין ס"ח ע"א א"ל רבבי"ח לאביי מבואה דאית ביי גברי רברבי כרבנן לא להוי בה לא עירוב ולא שיתוף והוצרך אביי שם להתנצל על המכשלה שתחת ידו יע"ש.

ועיין עירובין כ"א ע"ב בשעה שתקן שלמה עירובין ונט"י יצאה ב"ק ואמרה אם חכם בני ישמח לבי גם אני, והקשה תוס' הא גם שניות תיקן, וי"ל לפי הנ"ל במה שהוסיף חומרא לאיסור שניות, אע"ג שהוא מצוה לעשות סייג לתורה מ"מ לא שייך ישמח לבי כי אולי ישלכו בזה בני אדם שאינם הגונים, אבל כשעשה סייג לשמירת שבת וגם עשה תיקון שלא יקלקלו בו היינו שיערבו עירובין אז ישמח לבי גם אני, וגם כשהוסיף סייג לקודש לגורו טומאה על הידים לא שמח לכו אלא יעו למד תיקון לטומאה בנטילת ידים אז ישמח לבי גם אני.

ובטשי"ע סימן שס"ו סעיף י"ג וי"ד מצוה לחזור אחר עירובי חצרות, מברך על מצות עירוב, והנה אין כוונת הברכה על אשר קדשנו ואסר לנו הוצאה וטלטול בשבת, חדא דלא שייך וציונו על המניעה דח"ל למימר ואסר לנו הוצאה מרשות לרשות בשבת כמו שמברכים בחופה ואסר לנו הארוסות, ומי"ש וציונו על העריות כבר כתב שם הר"ן (כתובות ז' ע"ב) בזה ע"ש, ועוד מי"ש דמברכין על איסור הוצאה בפרוטרוט טפי משאר מלאכות שבת שהכל נולד בברכה שאנו מברכים בקידוש ובתפלה מקדש השבת, אע"כ לומר דהאי ברכה על מצות עירוב היא על מצות התיקון הגדול הלז להשמר מאיסור הוצאה אשר ממש אי אפשר להזהר ממנו כמו שכתבתי לעיל.

וברוך ה' אלקי ישראל אשר נתן בלב מלכים וסגנים ושרים אשר עם ה' חוסים בצילם שנותנים רשות לשמור דתינו בכלל, ובפרט לקבוע עירובין במבואותיהם אפילו במבואות שגדולי מלכות דרים בהם אם צריכים להתיר טלטול לישראל ונותנים רשות לתקן, ומי לנו גדול מעירנו פרעשבורג מטרפולין דמדינתא וכמה פעמים המלך יר"ה ושריו וסגניו נעצרים פה וכעת הוא וועד המדינה וכל שרי המלוכה נאספים ויש כאן במקום אחד שצריך תיקון צורת הפתח בשני קנים וקורה על גביהם ובמקום א' אצל המים יש תיקון אחר פס גבוה הכל לפי הצורך ואין מלכים אבר והדברים מפורסמים וגלויים אין בו ספק ע"כ אין להאריך יותר, ופשוט שמעלת ידידי הרב נ"י ישתדל בכל עוז לתקן בני הקהלות וה' יתנהו לחן ולחסד בעיני האדון הגדול החסיד הפישאף נסיך עירו ויתן רשות להסיר מכשול ותקלה ולבחסדו לירוש הודו וכסא כבודו. ואחננס בברכה אי"נ דש"ת פ"ב נגהי ליה ח"ו י"ב טבת קפ"ז לפ"ק

משה"ק סופר מפפ"מ

(שו"ת חתם סופר חלק א (א"ח) סימן צט ד"ה ועיין עירובין).

15. שו"ת מהרי"ט צהלון הג"מ רבי יוס טוב צהלון זצ"ל מצפת: הנה זאת חקרונה על דבר בקיעי עיר אלוקינו צפת אמת תכון לעד כי רבו ובאו זרים וחללוה ופרצו בה פרצות תחת היות מימי קדם סוגרת ומסוגרת נאזה כירושלם דלתותיה ועולות בלילה ועתה בעונותי עיר פרוצה אין חומה ותחת זאת פקפקו הלמזנים וקצת תלמידי חכמים על הטלטול בה בשבת על כן ראיתי בחמלת ה' עלי לבאר כל פרטי הדינין שייכי בענין בדרך קצרה אקצר ואעלה. ...

זאת ועוד דהרי כתב רש"י זלה"ה דבענין ששים רבוא בוקעין בו וכן כתב הרא"ש זלה"ה דרך פשיטות דזמן הזה אין רשות הרבים דליכא ששים רבוא וכן כתבו התוספות ז"ל פירקא קמא דשבת גבי הא דפריך בגמרא אמאי לא חשיב מדבר רשות הרבים ומשני לא קשיא כאן בזמן שהיו ישראל שרויין במדבר כתבו התוספות משמע קצת דבענין ששים רבוא עוברים בו עכ"ל הרי שהתוסי' ז"ל סוברים כן וכתבו הפוסקים נהגו לפסוק כהר"י ז"ל כשאין התוספות חולקים עליו משמע דאם התוסי' חולקים עליו פוסקים כתוספות והכא הרי התוספות ורש"י והרא"ש והטור כלם סוברים דבענין ששים רבוא וכמה גדולים גאוני עולם נוחי נפש אשר היו בארצנו ולא פפקו שום אדם מעולם וע"ז נאמר לא תסיג גבול עולם וצור ישי' יצילנו משגיאות ויראנו מתורתו נפלאות אמן. כ"מ הצעיר יוס טוב צהלון.

(שו"ת מהרי"ט חלק א סימן רנ"א ד"ה זאת ועוד).

כל איש ישראל חייב להאמין שכל מה שבא בתורה הוא אמת גמור ומי שכופר בשום דבר ממה שנמצא בתורה עם היותו יודע שזהו דעת התורה נקרא כופר

16. בספר העיקרים מאמר ראשון פרק ב': ומה שראוי שנאמר בזה ללמד זכות על חכמי ישראל המדברים בזה וכיוצא בו הוא כי כל איש ישראל חייב להאמין שכל מה שבא בתורה הוא אמת גמור ומי שכופר בשום דבר ממה שנמצא בתורה עם היותו יודע שזהו דעת התורה נקרא כופר, כמו שאמרו רז"ל בפ' חלק שכל האומר כל התורה כולה מפי הגבורה חוץ מפסוק א' שאמרו משה מעצמו עליו נאמר כי דבר ה' בזה, והוא בכלל האומר אין תורה מן השמים, וכו'.

שאלה? מהו הגדר של צדוקי? האם מותר לקרוא אותו על שמו כמו ר' ... שליט"א? תשובה: זה לשון הרמב"ן (ויקרא ג' ט'): והוצרתי להארץ בזה, לסתום פיהם של צדוקים ימחה שמם, ע"כ. הרי אנו רואים מפורש ברמב"ן שכשצדוקים שמו של צדוקי צריך לומר ימחה שמם.

מי שמוחה בעירוב נקרא צדוקי

ראה נימוקי או"ח סי' שצ"ד. חת"ס מס' שבת דף י"ד. שער המצות להאר"י ז"ל פ' בשלח דרוש ג'. שער הכוונות - ענין רחיצת כפוי ידיו ורגליו בד"ה ענין העירוב. וזה לשון התשב"ץ ז"ל: ומי שלבו מקופו בזה, הדייטות גמורה היא, או מינות מזיקה בו, וזכות גדולה היא למתקן. (תשב"ץ ח"ב סימן ל"ז). הרי אנו רואים שהמתנגד לעירוב, במקום שיקראו לו הרב או הרבי: מקבל מהתשב"ץ שם הכבוד: 1. או שהם הדייטות גמורה הוא. 2. או מינות מזיקה בו.

הגדה"ק בעל אבני נזר מסאכאטטוב זי"ע :

"המתעקש בזה ומונע מלהעמיד העירובין, הוא מחטיא את הרבים ועתידי ליתן את הדין, ושמה לבי שלמעשה לא מלאה לבם של המתעקשים מלהפריע את המעמידים העירובין ממעשיהם" (שו"ת אבני נזר אורח חיים סימן רס"ו).

המזכה את הרבים הוא היחסן הכי הגדול בשמים

ראה מה שכתב בספר הקדוש ישמח משה עה"ת בהקדמה בקונטרס תהלה למשה דף י"א ע"ב וזל"ק: כמה הפליגו שם כמה גדולים זכות הצדיקים שמחזירים רשעים בתשובה. וכן שמעתי מאדמו"ח ז"ל אשר ספר לו מוזלל"ה איך שפעם אחת נפגשו בעולם העליון רש"י ז"ל עם הרב הקדוש ר' איציקל מדראהאביטש ושאל רש"י ז"ל לר' איציקל איזה זכות המצוה יש לו לבנו הרב הקדוש ר' מיכל המגיד משרים מזלאטשוב מה ששומע שמרעישין בכל העולמות עם בנו הרב הנ"ל והשיב לו ר' איציקל הנ"ל איך שלומד תורה לשמה ולא נתקררה דעתו של רש"י ז"ל, ואמר לו עוד, שבנו הרבה לסגף את עצמו בתעניתים וסגופים, וגם בזה לא נתקררה דעתו הקדושה. ואמר לו עוד אשר הרבה בגמילות חסדים וצדקה, ופיזר נתן לאביונים, וכדומה, ועוד לא נתקררה דעתו. שוב אמר לו שרבים השיב מעון ועשה הרבה בעלי תשובה בעולם ובזה נחה ושקטה דעתו של רש"י ז"ל ונחה דעתו הקדושה מה שמרעישים אתו כל הפמליא של מעלה ע"כ. מובן כי מעשה כזאת לא יוכל לספר אשר עיני בשר לו ואך לאדם אשר עיניו משוטטות בעולמות עליונים שומע ורואה מה שלא ישמע לזולתו. יוכל לספר כזאת.